

Vuk'uzenzele

**JOBS
INSIDE:**

Produced by: Government Communication & Information System (GCIS)

English/Sesotho

Phato Kgatiso I

South Africa's heroines

ALSO AVAILABLE ON:

@VukuzenzeleNews

Vuk'uzenzele

CONTACT US

Website: www.gcis.gov.za
www.vukuzenzele.gov.za

E-mail: vukuzenzele@gcis.gov.za
Tel: (+27) 12 473 0353

Tshedimosetso House:
1035 cnr Frances Baard and Festival streets Hatfield, Pretoria, 0083

FREE COPY NOT FOR SALE

Basadi ba *Masakhe Stokvel* ba aha matlo

HO E NA LE HO EMA dilemo hore ba boloke tjelele e batlehang ho aha ntlo kapa ho leka ho kena dikolotong tse boima, sehlopha sa basadi ba Kapa Botjhabela ba thotse matlafatso ka ho ipopa.

Silusapho Nyanda

Basadi ke ditshiya tse tshwereng setjhaba. Lena ke lepetjo la ditho tse 28 tsa *Masakhe Ladies Stokvel*, ba kopanyang mehlodi ya bona ho ahelana matlo ka tsela ya phapanyetsano.

Modulasetulo wa *stokvel*, Ntombekhaya Nyama-Plati (43), o itse *stokvel* sena sa basadi feela, ba Gugulethu, Motse Kapa, se ile sa qalwa bakeng sa ho matlafatso basadi le ho bopa menyetla ya moruo bakeng sa bona le ba malapa a bona.

"Basadi e ka ba batlisi ba diphethoho metseng ya bo bona empa ho etsa seo, ba lokela ho botsa kamoo ba ka fetolang dinto dibakeng tsa bona," ho ile ha rialo Nyama-Plati.

O itse ke ho botsa potso ena ho entseng hore ho tswalwe *Masakhe Ladies Stokvel*.

"Ke bone kamoo ho hloka mosebetsi ho thefulang badudi ba motse wa rona le kamoo malapa a neng a pakellane ka hara mahae a manyane empa ke ile ka ipotsa hore ke eng se lokelang ho etswa," Nyama-Plati o boleletse ba *Vuk'uzenzele*.

Nyama-Plati o itse ditho tsa *stokvel* di lefa R2 500 ka kgwedi setho ka seng. Tjelele e sebedisetswa ho reka thepa ya ho aha le ho lefa seahi bakeng sa ho aha ntlo ya setho ka seng kgwedi ka nngwe.

Esale re qala *stokvel* ka Mmesa, re se re na le ditho tse tharo tse seng di ahe-tswa matlo ka ho phethahala mme ntlo e nngwe e sa tla ahuwa.

Ho ya ka Nyama-Plati, mokgolamolemo wa pele wa *stokvel* ke mosadi eo ntlo ya hae e neng e sa fela hobane motho a le mong feela ya neng a thusa ka ditjelele ka lelapeng o hlokahe-

tse pele kaho e phethelwa. Matlo a mang a ahuweng e ne e le a bahiri a ahuwang kamorao dijareteng tsa batho.

"Ha basadi ba ka sebetsa e le marematlou, ba ka fihlella tse kgolo."

Ba babedi ba ditho tsa *stokvel* ba rerile hore mahae a bona a ahuwe dibakeng tsa mahae tsa Kapa Botjhabela.

"Ha re ahe matlo feela

bakeng sa malapa a hloka mahae empa re boela re aha matlo a bahiri a ahuwang kamorao dijareteng tsa batho hore batho ba kgone ho a hira hore monga ntlo a fumane lekeno le leng," ho ile ha rialo Nyama-Plati.

Mokgolamolemo le mongodi wa *Masakhe Ladies Stokvel*, Nobantu Malgas, o itse *stokvel* se tlišitse tshepo setjhabeng. Malgas, ya ahileng matlo a bahiri a ahuwang kamorao dijareteng, o itse o bolokile tjelele e nngwe ya hae ya seabo hore a reke thepa ya ho rua dikgoho.

Nyama-Plati o itse ba menngwe ke sehlopha se seng sa East London hore ba tlo ba eletsa mabapi le kamoo ba ka qalang *stokvel* se tshwanang le sa bona.

O itse *stokvel* seo, moo setho se senyenyanane ka ho fetisisa se nang le 26, se shebane le basadi hobane ha o matlafatso basadi, hangata

ba etsa yona ntho eo ho ditho tse ding tsa setjhaba.

"Demokerasing ya rona, ho na le menyetla bakeng sa basadi empa ha ba tsebe matla a bona. Ha basadi ba ka sebetsa e le marematlou, ba ka fihlella tse kgolo," ho ile ha rialo Nyama-Plati.

O tlatseleditse ka hore ditho tse ding tsa *stokvel* hajwale di thupellong ya ho ba diahi. Mafumahadi ana hape a tseleng ya ho rupellwa mabapi le ho etsa ditene.

Nakong ya thupello e neng e tshwerwe ke khamphani e etsang samente ya PPC, sehlopha sena se ile sa rutwa ka mefuta e fapaneng ya samente.

"Re ne re sa tsebe hore samente e sebediswang bakeng sa ho aha e fapane le ya ho poleistera."

Stokvel sena se se tumme hona hoo hajwale se nang le lenane la batho ba emetseng ho se kenela. **■**

Thuso bakeng sa baetapele ba dikgwebo ba basadi

Mmuso o fana ka thuso e batsi ho basadi ba batlang ho iqalla dikgwebo, ho tloha ka dikeletso le matlole.

SEDA

Hangata, mehopolo e hlwahlwa ya kgwebo ya basadi ha e kgone ho thakgoa hobane ba hloka tlhahisoleseding e batlehang ho fetola ditoro tsa bona hore e be nnete. Lekala la Ntshetsopele ya Dikgwebo tse Nyane (Seda), e leng lekala la Lefapha la Kgwebisano le Diindaseteri (dti), le lemohile sena mme le hlahitse bukana bakeng sa dikgwebo tsa basadi mabapi le tshehetso e teng bakeng sa basadi, bobedi ka ditjhelete le e seng ka ditjhelete. Bukana ena e akaretse dihlooho tse mabapi le kamoo o ka ngodisang kgwebo

ya hao le diphephetso tse tobaneng le baetapele ba dikgwebo ba basadi, ho isa ho tlhahisoleseding e shebaneng le makala a fapafapaneng a diindaseteri le mogkwa wa ho fumantshwa thuso ya ditjhelete. Ho sheba bukana ena, etela. www.seda.org.za/Publications. Ho ngodisa kgwebo ya hao ke mohato wa pele wa bohlokwa bakeng sa moetapele e mong le e mong wa kgwebo, hore o tle o imatahanye le melao e laolang mesebetsi ya kgwebo ka hara naha. Dikgwebo di lokela ho ingodisa le Khomishene ya Thepa ya Mautlwela ya Dikhamphani (CIPC). www.cipc.co.za.

Mehlodi ya thuso

Ho na le mafapha a mang a mangata a mmuso le dikgwebo tsa mmuso tse fanang ka thuso ho baetapele ba dikgwebo ba basadi makaleng a fapafapaneng a diindaseteri.

SEFA

Lekala la Ditjhelete la Dikgwebo tse Nyenyane (SEFA) le fana ka dithuso tsa ditjhelete le ditshebeletso bakeng sa dikgwebo tse nyane, tse mahareng le tse kgolo (di-SMME) le dikoporasi.

www.sefa.org.za.

Finfind

Finfind e hokela di-SME tse hloakang thuso ya ditjhelete le bakadimani ba nepahetseng, e fana ka tlhahisoleseding ya thuto ka ditjhelete, e sebetsana le dipotso tse botswang kgafetsa le ho tobana le diphephetso tse tlwaelehileng.

www.finfindeasy.co.za.

IDC

Isivande Women's Fund e leng akgente ya Koporasi ya Ntshetsopele ya Diindaseteri (IDC), e fana ka thuso ya dikadimo tsa ditjhelete ka tswala e tlase, e thusang haholo le e arabelang mathateng a dikgwebo. E tsitlallela ditumellano tse kenyeletsang matlole a ho qala kgwebo, katoloso ya kgwebo, tsosoloso ya kgwebo, forentjhaese le thuso ya ditjhelete ya ho ngotla dikgeo.

www.idf.co.za.

NEF

Letlole la Naha la Matlafatso le Letlole la Matlafatso ya Basadi (NEF) a akofisa phano ya matlole bakeng sa dikgwebo tsa basadi ba batho ba batsho, ha Letlole la iMbewu lona le tshehetsa baetapele ba dikgwebo ba batho ba batsho ba batlang ho qala dikgwebo tse ntjha le ho tshehetsa dikgwebo tse teng tsa batho ba batsho tse nang le bokgoni ba katoloso.

www.nefcorp.co.za.

Sekema sa Bathehi ba Diindaseteri ba Bathobatsho

Sekema sa dti sa Bathehi ba Diindaseteri ba Bathobatsho se rerile ho akofisa bonkakarolo ba boradiindaseteri ba batho ba batsho ka hara moruo wa Aforika Borwa, ha boikitlaetso ba sona ba ntshetsopele ya maitsebelo ba B'avumile bo tshehetsa matlafatso ya basadi ka ho ba ruisa bokgoni ka ho hlwaya talente ho tsa bonono le mesebetsi ya matsoho le ho tsa makala a masela le diapar.

www.thedti.gov.za.

NYDA

Lekala la Naha la Ntshetsopele ya Batjha (NYDA) le fa baetapele ba dikgwebo ba batjha menyela ya ho fumantshwa tshehetso ya ntshetsopele ya dikgwebo ya ditjhelete le eo e seng ya ditjhelete.

www.nyda.gov.za.

Temo

Lekaleng la temo, dti e fana ka matlole ka Sekema sa Tshehetso ya Tswelliso ya Dihlahiswa tsa Temo, se reretsweng ho matlafatso matsete diporojekeng tse ntjha le ho tse ntseng di le teng.

www.thedti.gov.za.

Basadi ba ka boela ba thola thuso ho tswa ho mananeo a Ilima/Letsema le Lenaneo le Pharalletseng la Tshehetso ya Temo a Lefapha la Temo, la Kabobotjha ya Mobu le Tlhabollo ya Dibaka tsa Mahae. www.daff.gov.za.

Thekenoloji

- Thekenoloji bakeng sa Basadi ba Kgwebong e akofisa matlafatso ya basadi moruong le ntshetsopeleng ya dikgwebo tsa basadi, ha Lenaneo la Tshehetso la Ntjhafatso ya Diindaseteri le fana ka thuso ya ditjhelete bakeng sa ntshetsopele ya dihlahiswa le metjha tsa ntjhafatso. www.thedti.gov.za.
- Letlole la Ditjhelete tsa Boiteko ba Thekenoloji le fana ka matlole a tekatekano kapa a mekitlane dikgwebong tse tsepamisitseng maikutlo ho tsa thekenoloji, ho thusa ka ho fetola thepa ya mautlwela ya Aforika Borwa ho ba sehlahiswa se malala-laotswe bakeng sa mebaraka. www.idc.co.za.
- Lenaneo la Thekenoloji la Seda le fana ka letoto la ditshebeletso tse kgotlaletsang boetapele ka hara kgwebo ena, haholoholo ho thusa dikgwebo tse nyane ho fihlella thekenoloji e nepahetseng hore di phehisane le tse ding le ho hodisa dikgwebo tsa bona. www.seda.org.za.

Tlhahiso

Yuniti ya kgwebo ya IDC ya diapar le masela e fana ka tshehetso ho bahlahisi ba mekgabiso ya mahae, bahlahisi ba thepa ya letlalo le bahlahisi ba masela a tlhaho le a senthetiki, ha yuniti ya dihlahiswa tsa dikhemikhale le tsa meriana e fana ka matlole le tshehetso ya ntshetsopele ya diindaseteri le diporojeke tsa ho hlahisa dikhemikhale, dipolastiki le dihlahiswa tsa meriana tsa tlatsetso. IDC e boetse e fana ka tshehetso makaleng a mang a fapafapaneng a diindaseteri, ho tloha ho a temo le bohahlaudi ho isa ho a metjhini le thepa. www.idc.co.za.

Thuto le di-NPO

Lekala la Naha la Ntshetsopele (NDA) le ka thusa ba batlang ho theha le ho ngodisa ditsi tsa Dikolo tsa Thuto ya Dikonyana (ECD). www.nda.org.za.

Ilifa Labantwana ke lenaneo la Aforika Borwa la ntshetsopele ya bana ba kenang dikolong tsa dikonyana le thehilweng ka selemo sa 2009. Lenane la yona la Bhalisa Inkulisa le thusa ho tjhoriisa boingodiso bo sa phethahalang ba tlhokomelo bakeng sa ditsi tsa ECD.

www.ilifalabantwana.co.za.

NDA e boetse e thusa Mekgatlo e sa Etseng Phaello (di-NPO) ho ba dibopeho kapa dikaho tse molaong; ho hlophisa tlhahisoleseding e batlehang bakeng sa ho ngodisa NPO kapa koporasi; ho tlatsa le ho kenya diforomo tsa boingodiso; le ho hlahloba ditlhoko tsa bona ka nepo ho netefatsa hore hang ha di se di ngodisitswe di dula di imatahanya le molao wa boingodiso oo di ngodisitsweng tlasa ona.

www.nda.org.za.

Haeba o batla tlhahisoleseding e batsi mabapi le ho qala kgwebo, letsatsa dinomoro tse latelang:

Seda- 012 441 1000 | CIPC- 086 100 2472 | Sefa- 012 748 9600 | IDC- 011 269 3000

NEFCORP- 011 305 8000 | NYDA- 012 322 1375 | DAFF- 012 319 6000

NDA- 011 018 5500 | Ilifa Labantwana- 021 670 9848

